

Doktorske disertacije iz filozofije u Hrvatskoj (1880-1989)

Bracanović, Tomislav

Source / Izvornik: **Prolegomena : Časopis za filozofiju, 2003, 2, 277 - 288**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:261:869796>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Institute of Philosophy](#)

Doktorske disertacije iz filozofije u Hrvatskoj (1880–1989)

Uvod

Da li ste se ikada zapitali, a kada ako ne u trenucima “nabožnosti mišljenja” [“Frömmigkeit des Denkens”], na kojoj li je temi Vaš omiljeni filozof [*Philosophus*] iz susjedstva, na kojega ponekad nabasate na sastanku kućnoga savjeta, trgu ili možda u kazalištu [za pojmovlje *idola tribus*, *idola fori* i *idola theatri* usp. F. Bacon, *Novi organon*, Naprijed, Zagreb 1986] i koji je zacijelo izvor Vaših najminucioznijih konceptualnih analiza i najdubljih metafizičkih uvida [vidi P. Strawson, *Analiza i metafizika*, KruZak, Zagreb 1999], napravio možda najznačajniji korak svoga akademskog puta [M. Heidegger, *Holzwege*, Gesamtausgabe, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main, 1949–1950; vidi također *Sve je samo putovanje: razgovori s Vanjom Sutlićem*, Irida, Zagreb 1999], naime: doktorirao? Ukoliko jeste i možda znate naslov [ali usp. također S. Kripke, *Imenovanje i nužnost*, KruZak, Zagreb 1997], a u sretnijem slučaju [vidi B. Williams, *Moral Luck*, Cambridge University Press, Cambridge 1981] čak i osnovne crte njegova ili njezina [usp. C. Gilligan, *In a Different Voice: Psychological Theory and Women’s Development*, Harvard University Press, Cambridge, MA 1982] doktorata, je li Vam poznato koliki je opseg tog remek-djela, koje se godine (za numerološke fanatike i pitagorejce: kojeg datuma) i na kojoj instituciji odvijao taj svjetsko-povijesni događaj [*Ereignis*] i, što je također zanimljiva stvar, tko je sve sudjelovao [*methexis*, *participatio*] u ocjeni i obrani [*apologia*] disertacije odnosno – što je česta, ali gotovo u pravilu istinita predrasuda [o konstitutivnoj ulozi “predrasuda” (*die Vorurteile*) za razumijevanje usp. H.-G. Gadamer, *Istina i metoda*, Logos, Sarajevo 1978] – u misaono-zaigranoj [usp. J. Huizinga, *Homo ludens: o podrijetlu kulture u igri*, Naprijed, Zagreb 1992] post-obrambenoj gastronomskoj [usp. B. Vlahović, *Hrvatska domaća jela*, Mosta, Zagreb 1996] proslavi [usp. B. Hamvas, *Filozofija vina*, Ceres, Zagreb 1993] cijele stvari?

Ukoliko pak, što je teško vjerovati [usp. E. L. Gettier, "Is Justified True Belief Knowledge?", *Analysis* 23, 1963], nemate [*steresis, privatio*] omiljenoga filozofa i ne zanimaju Vas bio-biblio-fagocitotičke pojedinosti bilo čijeg akademskog napredovanja, ali sami imate namjeru [usp. G. E. M. Anscombe, *Intention*, Cornell University Press, Ithaca 1957] u bližoj ili daljoj budućnosti okušati se [o pojmu "se" (*das Man*) vidi analize M. Hedeggera u *Bitku i vremenu*, Naprijed, Zagreb 1988] u stvaranju [*Stari zavjet*, Post. 1–3] sličnog filozofskog traktata, možda bi Vas moglo zanimati nije li se netko već pozabavio [usp. H. Bergson, *Smijeh: Esej o značenju komičnog*, Znanje, Zagreb 1987] temom koju planirate obraditi te – što je inače jedno od najznačajnijih pitanja zapadne filozofije [usp. D. Pejović, *Suvremena filozofija Zapada*, Matica hrvatska, Zagreb 1969] – na koliko se kartica¹ jedan takav rad obično prostire?

Zanima li Vas barem jedno od navedenih pitanja [simbolički izrazivo pomoću egzistencijalnog kvantifikatora ($\exists$) te odgovarajućeg broja predikata i individualnih varijabli i konstanti, ako i samo ako, naravno, kao univerzum diskursa uzmemo skup svih pitanja postavljenih u prvom i drugom odsječku ovoga članka; vidi pobliže M. Bergmann, J. Moor i J. Nelson, *The Logic Book*, McGraw-Hill, New York 1989], kronološki popis doktorskih disertacija obranjenih u Hrvatskoj od 1880. do 1989. mogao bi Vam biti od izvjesne [usp. L. Wittgenstein, *On Certainty*, Blackwell, Oxford 1974] pomoći, barem kao putokaz [o izvan-prometnoj uporabi pojma "putokaza" vidi R. Wisser, *Filozofski putokazi*, Globus, Zagreb 1992] prema odgovorima na gore navedena iznimno važna i složena pitanja. Ukoliko ste pak samo pobožni [usp. M. Eckhart, *Knjiga božanske utjehe*, Naprijed, Zagreb 1989] obožavatelj određenih svijetlih [usp. F. Petrić, *Panaugia / Svesvjetlo*, u: isti, *Nova de universis philosophia / Nova sveopća filozofija*, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb 1979] likova s naše filozofske scene, sljedeći Vam popis može pomoći barem u tome da im na vrijeme [svakako prethodno konzultirati Augustinovo razmatranje pojma vremena u *Ispovijestima*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2002] pošaljete čestitku povodom stjecanja titule doktora.

¹ Pojam "kartice" iznimno je složen filozofski pojam oko kojega među suvremenim misliteljima još nije postignut ni približan konsenzus. Prema nešto starijoj (tzv. kontinentalnoj) interpretaciji, to je tanki list papira veličine cca 29×21 cm otipkan s proredom samo s jedne strane uz pomoć pisaćeg stroja "Olivetti" ili "Olympia". Prema novijoj (tzv. analitičkoj) interpretaciji, kartica iznosi 1800 računalnih znakova, ali se i ovdje interpretacije razilaze oko pitanja da li se u "znak" ubraja i prostor između riječi ili ne. Ovaj spor zna biti posebice akutan kada se pojavi u kontekstu isplaćivanja honorara za prijevode filozofskih djela, pri čemu izdavači, pozivajući se na načelo Ockhamove britve, obično zastupaju prvi stav, dok prevoditelji energično zastupaju stav kako je u filozofiji "ono neizrecivo", koje se nalazi upravo u bjelinama između riječi, najteže prevesti te da taj posao treba posebno honorirati.

Doktorske disertacije: nenužni i nedovoljni uvjeti

Kako se ovaj prilog o doktoratima ne bi sve sveo na običan popis, evo nekoliko kratkih analiza čiju važnost nipošto ne bi smjela previdjeti niti jedna osoba na Zapadu koja pokušava filozofirati nakon Hegela odnosno Nietzschea i koja želi za sebe moći tvrditi da misli u najizvrsnijem smislu tog izraza.

Statistički gledano, u Hrvatskoj se u razdoblju 1880. do 1989. događalo prosječno 0,7 obrana doktorskih disertacija godišnje. Međutim, dok su neka godišta bila apsolutno neplodna, druga su bila izuzetno plodna. Sudeći prema priloženom popisu (koji nipošto ne pretendira na potpunost) apsolutno neplodna godišta (bez ijedne obranjene disertacije) bila su: 1881–1889, 1901–1908, 1910–1911, 1913–1915, 1917–1920, 1923, 1925, 1926, 1928, 1931, 1933–1934, 1936, 1938, 1940–1942, 1944–1954, 1959, 1963–1964, 1966–1967 i 1977–1978. Najplodnija godišta bila su 1965. kada je obranjeno 6 disertacija, 1975. kada su obranjene 4 disertacije i 1985. kada je obranjeno 6 disertacija.

Najopsežnija doktorska disertacija pripada Marijanu Cipri (“Metamorfoze metafizike: duhovno-znanstveni pojam povijesti filozofije”), obranjena 1975, koja se rasprostire na čitavih 787 stranica (prvi dio 402 stranice, drugi dio, naslovljen “Um i znanosti: Aristotel”, stranice 404–787). Također po opsegu vrijedna spomena je disertacija žarka Puhovskog (“Filozofija politike frankfurtske škole od 1932–1945”), obranjena 1985, koja obasiže 575 stranica. Najkonciznija disertacija pripada Vladanu Švacovu (“Mogućnost tumačenja dramatskog izraza iz temelja egzistencijalne ontologije”), obranjena 1971, koja obuhvaća 131 stranicu. [U konkurenciju najkonciznije disertacije nisu uvrštene one obranjene prije Drugoga svjetskog rata, u prvome redu zato jer je velik dio njih tiskan isključivo kao zasebna monografija.] Doktorat najdužega naslova (“Problem spoznavanja i njegovog predmeta: prikaz i kritika transcendentnog idealizma: metalogička ‘strana’ u spoznajno-teoretskom problemu”) obranio je 28. srpnja 1927. Stevan Pataki, dok je doktorat najkraćega naslova (“Fizikalizam”) 29. lipnja 1982. obranio Neven Sesardić.

Dotatna zanimljivost ovoga popisa je mogućnost uvida u to tko je (zapravo, promatramo razdoblje zaključno s 1989. godinom!) najviše puta bio član povjerenstva za obranu nečijega doktorata. Tako je svojevrsni doajen po broju članstava u povjerenstvima bio Vladimir Filipović s 24 članstva (osobito je poučan podatak da je Filipović 1958, dan za danom od 1. do 3. srpnja, kao član povjerenstava sudjelovao u obranama čak triju doktorata: Fochtovog, Sutlićevog i Pejovićevog). Filipovića je po broju članstava gotovo u stopu pratio Predrag Vranicki s 22 članstva, kojemu je pak za petama bio Gajo Petrović s 20 članstava. Albert Bazala imao je ukupno 18 članstava. Danilo Pejović ima 18 članstava, a Milan Kangrga i Ante Pažanin po 11 članstava. Donekle iznenađuje relativno mali broj članstava vrlo uglednih fi-

lozofskih imena kao što su Gjuro Arnold (8 članstava), Vanja Sutlić (9 članstava) i Branko Bošnjak (10 članstava). [Dakako, o utjecaju filozofa na buduće generacije mnogo bi bolje svjedočili podaci o njihovu mentorstvu pojedinim doktorandima, ali tih podataka, nažalost, nema u izvorima korištenim za ovaj prikaz.]

Nije nezanimljivo promotriti i s koliko je tko godina obranio ili obranila svoju doktorsku disertaciju. U korištenim izvorima, nažalost, podataka o godinama rođenja pojedinih doktoranada također nije bilo, ali se taj podatak za neke od njih ipak može pronaći u *Leksikonu filozofa* Danka Grlića (Naprijed, Zagreb 1983). Tako, ukoliko podatke o rođenjima iz *Leksikona filozofa* pridružimo našem popisu, lista doktoranada rangirana od onih koji su najranije doktorirali prema onima koji su to najkasnije učinili izgledala bi ovako:

S 23 godine doktorirao je Albert Bazala; s 24 godine Vladimir Filipović; s 25 godina Marija Brida; s 26 godina Gjuro Arnold; s 27 godina Pavao Vuk-Pavlović; s 29 godina Gajo Petrović i Davor Rodin; s 30 godina Danilo Pejović; s 31 godinom Ivan Focht; s 32 godine Hotimir Burger i Lino Veljak; s 33 godine Branko Bošnjak, Vanja Sutlić, Ljerka Schiffler-Premec i Branko Despot; s 34 godine Franjo Zenko; s 35 godina Ozren žunec; s 36 godina Ivan Babić i Ivan Prpić; s 37 godina Miloš N. Gjurić, Ivan Kuvačić i Gvozden Flego; s 38 godina Milan Kangrga i Nadežda Čačinović-Puhovski; s 39 godina Zvonko Posavec, Dimitrov Dimitar i žarko Puhovski; s 40 godina Ivan Urbančić; s 41 godinom Goran Švob; s 42 godine Miodrag Cekić i Branka Brujić; s 43 godine Vuko Pavičević; s 45 godina Rasim Muminović; s 47 godina Čedomil Veljačić; s 49 godina Vjekoslav Mikecin; te s 50 godina Boris Kalin.

Daljnji zanimljiv podatak mogao bi se sažeti krilaticom “Od bivanja ocijenjenim do ocjenjivanja”. Pitanje je, naime, koliko je pojedinim “novopečenim” doktorima trebalo vremena da i sami počnu ocjenjivati druge doktorande, odnosno da i sami postanu članovi povjerenstava za ocjenu i obranu doktorskih disertacija? S obzirom na spomenute najeksponiranije članove povjerenstava, situacija je sljedeća (dakako, pod pretpostavkom da donji popis nema propusta): Petroviću je od vlastitoga doktoriranja 1956. trebalo 4 godine da i sam postane član povjerenstva za ocjenu i obranu nečijega doktorata. Kangrgi je pak, od vlastitoga doktoriranja 1961. trebalo 12 godina. Filipoviću je od vlastitoga doktoriranja 1930. trebalo čak 13 godina. Bošnjaku je od doktorata obranjenog 1956. trebalo 9 godina. Sutliću i Pejoviću je trebalo nešto kraće: od vlastitih doktoratâ obranjenih 1958. do sudjelovanja u ocjenama i obranama tuđih doktorata trebalo je proteći 7 godina. Apsolutni rekorder u sprintu od “bivanja ocijenjenim” do “ocjenjivanja” je Lino Veljak koji je, doktoriravši 1982, već 1983. postao član jednog povjerenstva za ocjenu i obranu doktorske disertacije.

I, *last but not least*, spomenimo da je, prema priloženome popisu, od 1880. do 1989. u Hrvatskoj doktoriralo ukupno 9 žena, dakle ne toliko

mnogo da ih ovdje ne bismo mogli poimence spomenuti: 1916. Ivana Rossi, 1937. Marija Brida, 1939. Elly Ebenspanger, 1965. Heda Festini, 1974. Bran-ka Brujić i Ljerka Schiffler-Premec, 1984. Erna Banić-Pajnić, 1985. Nadežda Čaćinovič-Puhovski te 1987. Mihaela Girardi-Karšulin.

Izvori

Dok je uvod u članak inspiriran esejem Umberta Ecce “Kako predstaviti izložbeni katalog”, objavljenim u njegovoj knjizi *Kako putovati s lososom i drugi korisni savjeti* (Izvori, Zagreb 1999), popis doktorskih disertacija iz filozofije načinjen je prema sljedećim bibliografskim izvorima koji sadrže podatke o doktorskim disertacijama obranjenim u Hrvatskoj iz svih znanstvenih područja u razdoblju od 1880. do 1989. godine:

- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1880–1952* (prir. D. Kritovac, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1976)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1950–1969* (prir. D. Kritovac, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1971)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1970–1974* (prir. D. Kritovac, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1975)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1975–1976* (prir. D. Kritovac, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1977)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1977–1980* (prir. D. Kritovac, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1982)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1981–1984* (prir. D. Kritovac i A. Aganović-Boras, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1986)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1985–1986* (prir. D. Kritovac i A. Aganović-Boras, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1987)
- *Bibliografija doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu 1987–1989* (prir. D. Kritovac i A. Aganović-Boras, Referalni centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1991)

Podaci koje sljedeći popis donosi su: (1) prezime i ime autora (onima koji su uvršteni u Grlićev *Leksikon filozofa* nakon imena dodana je godina rođenja), (2) naslov doktorske disertacije, (3) datum obrane, (4) institucija na kojoj je disertacija obranjena [kratica FF označava Filozofski fakultet u Zagrebu, kratica FPN označava Fakultet političkih nauka u Zagrebu; rijetke druge institucije na kojima je obranjena neka disertacija napisane su punim

imenom], (5) broj stranica disertacije i, na koncu, (6) popis članova povjerenstva za ocjenu i obranu disertacije.

Treba još jednom ponoviti da se popis odnosi *isključivo* na razdoblje 1880. do 1989. i da je moguće da se u njegovu sastavljanju (kao i u gornjim analizama) potkrala i pokoja pogreška. Stoga se na koncu unaprijed ispričavam svim potencijalno pogođenim stranama.

1989.

ČOVIĆ, ANTE: *Problem svijeta u Marxovim početnim i ranim radovima i njegova aktualnost*

19.01.1989. / FF / 223 str. / Milan Kangrga, Hotimir Burger, Branka Brujić

1988.

ŠUNDOV, ZVONKO: *Povijesno mišljenje Lukacseve "Povijesti i klasne svijesti"*

14.10.1988. / FF / 380 str. / Lino Veljak, Milan Kangrga, Gajo Petrović, Božidar Sekulić

ŠVOB, GORAN (1947): *Fregeovo pojmovno pismo i zasnivanje moderne logike*

11.07.1988. / FF / 244 str. / Gajo Petrović, Branko Bošnjak, Kajetan Šeper

1987.

GIRARDI-KARŠULIN, MIHAELA: *Filozofska misao Frane Petrića*

24.04.1987. / FF / 461 str. / Branko Bošnjak, Danilo Pejović, Milivoj Sironić

1986.

GALOVIĆ, MILAN: *Schelerova fenomenologijska analiza socijalnoga bitka*

05.07.1986. / FPN / 374 str. / Davor Rodin, Branka Brujić, Branko Despot

1985.

GOLUBOVIĆ, VESELIN: *Jugoslavenska filozofija od dogmatskog do stvaralačkog marksizma*

27.12.1985. / FF / 480 str. / Gajo Petrović, Predrag Vranicki, Milan Kangrga

UZELAC, MILAN: *Filozofija igre Eugena Finka*

11.10.1985. / FF / 221 str. / Branko Despot, Danilo Pejović, Ante Pažanin

PUHOVSKI, ŽARKO (1946): *Filozofija politike frankfurtske škole od 1932–1945*

19.06.1985. / FF / 575 str. / Gajo Petrović, Predrag Vranicki, Milan Kangrga

ČAČINOVIĆ-PUHOVSKI, NADEŽDA (1947): *Estetika njemačke romantike*

17.05.1985. / FF / 266 str. / Danilo Pejović, Milan Kangrga, Sreten Petrović

VUJIĆ, ANTUN: *Problem utemeljivanja znanosti u filozofiji Karla Poppera*

25.02.1985. / FF / 358 str. / Danilo Pejović, Gajo Petrović, Srđan Lelas

ŽUNEC, OZREN (1950): *Grčka teorija mimesisa i njeno suvremeno značenje*

16.01.1985. / FF / 299 str. / Danilo Pejović, Vjekoslav Mikecin, Predrag Vranicki

1984.

PEROVIĆ, MILENKO: *Vrijednosni sistem i moralna svijest malograđanstva*
09.11.1984. / FF / 417 str. / Milan Kangrga, Ivan Kuvačić, Tomislav Jantol

BANIĆ-PAJNIĆ, ERNA: *Uloga i značenje elemenata hermetičke filozofije u djelima hrvatskih renesansnih filozofa*

17.05.1984. / FF / IX, 195, 47, XV str. / Vladimir Filipović, Marija Brida, Danilo Pejović

PROKOPIJEVIĆ, MIROSLAV: *Sporazumevanje i racionalnost: teorija jezika i delanja kao deo kritičke teorije društva Juergena Habermasa*

13.01.1984. / FPN / 339 str. / Ante Pažanin, Zvonko Posavec, Danilo Pejović

1983.

KULLASHI, MUHAMEDIN: *Lefebvreov doprinos marksističkoj filozofiji*
07.06.1983. / FF / 315 str. / Gajo Petrović, Predrag Vranicki, Lino Veljak

FLEGO, GVOZDEN (1946): *Frommovo i Marcuseovo shvaćanje otuđenja*

31.05.1983. / FF / 226 str. / Gajo Petrović, Predrag Vranicki, Hotimir Burger

1982.

SESARDIĆ, NEVEN: *Fizikalizam*

29.06.1982. / FF / 256 str. / Gajo Petrović, Danilo Pejović, Rikard Podhorsky

BARBARIĆ, DAMIR: *Platonovi "Zakoni" kao filozofijsko utemeljenje politike*

23.04.1982. / FPN / 142 str. / Vanja Sutlić, Branko Despot, Vladimir Filipović

VELJAK, LINO (1950): *Filozofija prakse Antonija Gramscija*

09.03.1982. / FF / 325 str. / Gajo Petrović, Vjekoslav Mikecin, Predrag Vranicki

1981.

TEPIĆ, PETAR: *Povijesni smisao kritike religije u Marxa i Nietzschea*

25.02.1981. / FPN / 263 str. / Davor Rodin, Branko Bošnjak, Ante Pažanin

1980.

SAVIĆ, DIMITRIJE: *Kritika filozofije u Karla Marxa*

23.06.1980. / FPN / 292 str. / Vanja Sutlić, Danilo Pejović, Davor Rodin, Ante Pažanin, Branko Despot

KALIN, BORIS (1930): *Nastava logike u srednjoj školi: funkcija nastave logike u oblikovanju kritičkog mišljenja*

10.06.1980. / FF / 213 str. / Gajo Petrović, Vladimir Poljak, Branka Brujić

1979.

MIKECIN, VJEKOSLAV (1930): *Temeljne antinomije u suvremenom marksističkom mišljenju*

27.12.1979. / FF / 336 str. / Gajo Petrović, Milan Kangrga, Predrag Vranicki

1976.

MARINKOVIĆ, JOSIP: *Odgojno obrazovna funkcija nastave filozofije: filozofija kao nastavni predmet*

23.11.1976. / FF / 185 str. / Vladimir Filipović, Milan Kangrga, Vladimir Poljak

DIMITROV, DIMITAR (1937): *Paradoks teorije aktivističke umjetnosti*
03.03.1976. / FF / 161 str. / Danko Grlić, Milan Kangrga, Milivoj Solar

1975.

DESPOT, BRANKO (1942): *Filozofiranje Vladimira Dvornikovića*
27.06.1975. / FF / 171 str. / Vladimir Filipović, Danilo Pejović, Branko Bošnjak

BURGER, HOTIMIR (1943): *Problem znanosti u Marxovu djelu*
26.06.1975. / FF / 229 str. / Predrag Vranicki, Gajo Petrović, Milan Kangrga

CIPRA, MARIJAN: *Metamorfoze metafizike: duhovno-znanstveni pojam povijesti filozofije*
25.06.1975. / FF / I dio 402 str., II dio 404–787 str. II dio: Um i znanosti: Aristotel / Vladimir Filipović, Branko Bošnjak, Danilo Pejović

POSAVEC, ZVONKO (1936): *Povijesno porijeklo dijalektike: studija o nastanku i razvitku dijalektike u Platonovoj Državi i Parmenidu*
04.04.1975. / FPN / 241 str. / Ante Pažanin, Vladimir Filipović, Vanja Sutlić

1974.

BRUJIĆ, BRANKA (1931): *Kritička teorija društva H. Marcusea i povijesno mišljenje*
27.12.1973. / FPN / 282 str. / Vanja Sutlić, Gajo Petrović, Ante Pažanin, Davor Rodin

SCHIFFLER-PREMEC, LJERKA (1941): *Nikola Vitov Gučetić*
27.12.1974. / FF / 182 str. / Vladimir Filipović, Danilo Pejović, Rafo Bogišić

1973.

SEKULIĆ, BOŽIDAR: *Filozofija i proleterijat u djelu Karla Marksa*
22.12.1973. / FF / 334 str. / Milan Kangrga, Predrag Vranicki, Gajo Petrović

GOJKOVIĆ, BORISLAV: *Merleau-Ponty ili mjera dvosmislene egzistencije: odnos mišljenja i nemišljenog*
05.06.1973. / FF / 232 str. / Danilo Pejović, Gajo Petrović, Branko Bošnjak

LELAS, SRĐAN: *Kopenhagenska interpretacija kvantne mehanike i posljedice na problem odnosa subjekta i objekta*
23.05.1973. / Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb / 136. str. / Ivan Supek, Nikola Zovko, Danilo Pejović

1972.

PRPIĆ, IVAN (1936): *Kritika pojma države u teoriji Karla Marxa do 1845. god.*
16.05.1972. / FPN / 208 str. / Predrag Vranicki, Ante Pažanin, Davor Rodin

KALE, EDUARD: *Problem podjele rada u socijalnoj teoriji Karla Marxa: Metodološki aspekt*
06.03.1972. / FPN / 211 str. / Vanja Sutlić, Davor Rodin, Ante Marušić

1971.

ŠVACOV, VLADAN: *Mogućnost tumačenja dramatskog izraza iz temelja egzistencijalne ontologije*
15.6.1971. / FF / 131 str. / Danilo Pejović, Vladimir Filipović, Milivoj Solar

1970.

URBANČIČ, IVAN (1930): *Ontološki pomen sklopa proizvodnja-potreba v Marxovi filozofiji ali Marxova metafizika*

27.05.1970. / FPN / 202 str. / Vanja Sutlić, Dušan Pirjevec, Ante Pažanin

MUMINOVIĆ, RASIM (1925): *Filozofija Ernsta Blocha: Gnoseološko-ontološki temelji*

24.03.1970. / FF / 361 str. / Gajo Petrović, Predrag Vranicki, Branko Bošnjak

1969.

GRLIĆ, DANKO: *Temeljna misao Friedricha Nietzschea*

17.03.1969. / FF / 246 str. / Vladimir Filipović, Predrag Vranicki, Branko Bošnjak

1968.

HRIBAR, TINE: *Pojam časa pri Marxu*

20.12.1968. / FPN / 225 str. / Vanja Sutlić, Dušan Pirjevec, Ante Pažanin

1965.

CEKIĆ, MIODRAG (1923): *Uloga subjekta u spoznaji u njemačkoj klasičnoj i novijoj filozofiji*

29.12.1965. / FF / 284 str. / Vladimir Filipović, Branko Bošnjak, Danilo Pejović

BABIĆ, IVAN (1929): *Socijalno-politička filozofija Johna Deweya i njezin utjecaj na političku znanost u SAD*

28.12.1965. / FPN / 306 str. / Danilo Pejović, Vanja Sutlić, Ante Pažanin

ZENKO, FRANJO (1931): *Personalizam Emmanuela Mouniera*

08.11.1965. / Filozofski fakultet, Zadar / 150 str. / Predrag Vranicki, Vladimir Filipović, Marija Brida

KREŠIĆ, MIROSLAV: *Idola Fori, negativni utjecaj jezika na mišljenje*

01.06.1965. / FF / 146 str. / Gajo Petrović, Predrag Vranicki, Petar Guberina

RODIN, DAVOR (1936): *Dijalektika kod Hegela i Marxa*

16.2.1965. / FF / 248 str. / Predrag Vranicki, Vladimir Filipović, Gajo Petrović

FESTINI, HEDA: *Antropološka problematika pozitivnog egzistencijalizma Nicole Abbagnana*

04.02.1965. / FF / 164 str. / Vladimir Filipović, Branko Bošnjak, Danilo Pejović

1962.

VELJAČIĆ, ČEDOMIL (1915): *Komparativno proučavanje indijske i evropske filozofije*

11.06.1962. / FF / 345 str. / Vladimir Filipović, Predrag Vranicki, Radoslav Katičić

1961.

KANGRGA, MILAN (1923): *Etički problem u Karla Marxa. Kritika moralne svijesti*

26.05.1961. / FF / 330. str. / Vladimir Filipović, Predrag Vranicki, Gajo Petrović

1960.

KUVAČIĆ, IVAN (1923): *Filozofija Edwarda Georgea Moorea (Kritička analiza)*

28.05.1960. / FF / 187 str. / Vladimir Filipović, Predrag Vranicki, Gajo Petrović

1958.

FOCHT, IVAN (1927): *Hegelovo učenje o odumiranju umjetnosti*
03.07.1958. / FF / 105 str. / Vladimir Filipović, Rudolf Supek, Grga Gamulin

SUTLIĆ, VANJA (1925): *Bit i otudjenje čovjeka kod Marxa i u filozofijama egzistencije*
02.07.1958. / FF / 155 str. / Miloš Đurić, Rudolf Supek, Vladimir Filipović

PEJOVIĆ, DANILO (1928): *Temelji ontologije Nicolaia Hartmanna*
01.07.1958. / FF / 302 str. / Miloš Đurić, Zlatko Pregrad, Vladimir Filipović

1957.

PAVIČEVIĆ, VUKO (1914): *Odnos vrijednosti i stvarnosti u modernoj njemačkoj idealističkoj filozofiji*
21.03.1957. / FF / 184 str. / Vladimir Filipović, Predrag Vranicki, Miloš Đurić, Zlatko Pregrad, Petar Šimleša

1956.

BOŠNJAK, BRANKO (1923): *Povijest filozofije kao nauka. Problem metodologije i predmeta*
01.06.1956. / FF / 202 str. / Vladimir Filipović, Marijan Tkalčić, Jaroslav Šidak, Predrag Vranicki, Rudolf Supek

PETROVIĆ, GAJO (1927): *Filozofija Plehanova (Mjesto G. V. Plehanova u historiji filozofije)*
07.01.1956. / FF / 233 str. / Josip Badalić, Vladimir Filipović, Marijan Tkalčić, Predrag Vranicki, Rudolf Supek

1955.

FIAMENGO, ANTE: *Kozmopolitizam i proleterski internacionalizam*
22.09.1955. / FF / 200 str. / Marijan Tkalčić, Vladimir Filipović, Predrag Vranicki, Vaso Bogdanov, Zlatko Pregrad

1943.

DJUZELEV, DIMITR HRISTOV: *Schopenhauerova pragmatistička kritika uma*
02.03.1943. / FF / 80 str. / Vladimir Petz, Vladimir Filipović, Stjepan Pataki, Lj. Hauptmann

1939.

EBENSPANGER, ELLY: *Problem slobodne volje*
28.10.1939. / FF / 103 str. / Albert Bazala, Ramiro Bujas

1937.

BRIDA, MARIJA (1912): *Odnos život-doživljaj*
29.05.1937. / FF / objavljeno tiskom 47 str. / Albert Bazala, Ramiro Bujas, Pavao Vuk-Pavlović

1935.

PETRAS, MARIJAN: *Teorija suda*
03.07.1935. / FF / 106 str. / Albert Bazala, Stjepan Matičević, Ramiro Bujas

1932.

MIOČ, VOJISLAV: *Teorija spoznaje dr Dragiše M. Djurića*
24.11.1932. / FF / 60 str. / Albert Bazala, Stjepan Matičević, Ramiro Bujas, Stanko Hondl

1930.

FILIPOVIĆ, VLADIMIR (1906): *Problem vrijednosti: povijesna i kritičko-sistematska rasprava*
28.05.1930. / FF / 173 str. / Albert Bazala, Ramiro Bujas, Stjepan Matičević

1929.

PATAKI, STEVAN: *Problem spoznavanja i njegovog predmeta: prikaz i kritika transcendentnog idealizma: metalogička "strana" u spoznajno-teoretskom problemu*
02.11.1929. / FF / 342 str. / Albert Bazala, V. Varićak, Ramiro Bujas, Stjepan Matičević

GJURIĆ, MILOŠ N. (1892): *Problemi filosofije kulture*
11.03.1929. / FF / 180 str. / Albert Bazala, Stjepan Matičević, V. Hoffiller, F. Fancev

1927.

MAKANEC, JULIJE: *Psihologijska analiza i karakteristika umjetničkoga doživljaja*
12.07.1927. / FF / nema originala / Albert Bazala, Stjepan Matičević, Dragutin Boranić

1924.

CILIGA, ANTE: *O socijalno-filozofskom aktivizmu Rudolfa Goldscheida: Kritika i obrana marksizma na području filozofije i sociologije*
28.07.1924. / FF / originala nema / Albert Bazala, Stjepan Matičević, V. Vouk

NEVISTIĆ, IVAN: *Migracija filozofije*
18.7.1924. / Mudroslovni fakultet, Zagreb / 121 str. / Albert Bazala, Stjepan Matičević, V. Vouk

SCHNEIDER, MARCEL: *Pokušaj određenja istine: osnovi jedne kritične sinteze*
24.6.1924. / FF / original izgubljen / Albert Bazala, Stjepan Matičević, V. Vouk

1922.

BIRSA, JOSIP: *Logizem, idejno-kritička studija*
11.4.1922. / FF / original izgubljen / Djuro Arnold, Albert Bazala, V. Vouk

1921.

TKALČIĆ, MARIJAN: *Metafizičko i spoznajno-teorijsko značenje kauzaliteta i teleologije*
26.10.1921. / FF / 142 str. / Albert Bazala, Djuro Arnold, V. Vouk

POPP, FILIP: *Etika i religija u međusobnom odnošaju*
19.10.1921. / FF / 70 str. / Djuro Arnold, Albert Bazala, V. Vouk

VUK-PAVLOVIĆ, PAVAO (1894): *Spoznaja i spoznajna teorija: metodološki pokušaj s osobitim obzirom na problem očitosti*
13.01.1921. / FF / Djuro Arnold, dr Tropsch, S. Ivšić

1916.

ROSSI, IVANA: *Osnovne misli filozofije Henri Bergsona*
03.07.1916. / FF / 108 str. / Djuro Arnold, Albert Bazala

1912.

ROTKVIĆ, VJEKOSLAV: *Priroda i kultura: nekoliko pogleda na naturalističko shvaćanje života*
13.07.1912. / FF / objavljeno tiskom 72 str. / Djuro Arnold, Albert Bazala, Ferdo Šišić

1909.

CIVIDINI, ANTUN: *O izvorima i pravcima pesimizma*
28.07.1909. / Mudroslovni fakultet, Zagreb / izgubljen original / Djuro Arnold, Albert Bazala, Djuro Körbler

JELAŠIĆ, FRANJO: *Miho Monaldi, Irena iliti o ljepoti*
12.07.1909. / FF / objavljeno tiskom 101 / Djuro Arnold, Albert Bazala, Djuro Körbler

1900.

BAZALA, ALBERT (1877): *Psihologijska nauka o apercipiji*
02.06.1900. / FF / Publicirano u *Nastavnom vjesniku*, knj. 8, 1900, str. 470–518 / dr. Marković, I. Kršnjavi, M. Šrepel, A. Musić

1880.

ARNOLD, GJURO (1854): *Etika i poviest*
17.07.1880. [= datum promocije] / FF / 84 str. [objavljeno tiskom] / ostalih podataka nema

Tomislav Bracanović
Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu
Ulica grada Vukovara 68
HR-10000 Zagreb
tomislav.bracanovic@hrstud.hr